

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Joi'a și Duminec'a, F61'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri eșterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 63

Brasiovu 28/16 Augustu

1873.

Telegramulu

„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Nasendu 25 Augustu 1873 11 6re sositu la 12 36 m.

Inceperea prelegerilor gimnasiali si normali in Naseudu se amena pentru cholera, deocamdata pre prim'a Octobree.

Dr. Lazaru
Directoriu gimnasiale.

Brasiovu 24 Augustu n. 1873.

Er' Crise nationale in Fagarasiu?

Unu domnu din Fagarasiu sub semnulu r. l., adeca corespondente ordinariu, in nr. 187 din 15 Augustu a. c. alu diuariului „Magyar Polgar,“ comunica cu mare sfara una provocare officioasa a nolui capitanu supremu in distr. Fagarasiului, d. Boier Kálmán cu datu din 7 Aug. a. c. catra d. vice-capitanu Codru Dragusianu, in obiectulu limbei administrative interne, pentrucá pe viitoriu atatu la officiolatulu gremiale, catu si la judii processuali protocollulu exhibiteloru, indicele, scontroulu si cartile postale se se pórté in limb'a maghiara, perceptoratulu municipalu in affacerile sale interne si in compunerea socoteleloru inca se folosésca limb'a oficiale maghiara a statului, precum si la scaunulu orfanale protocollulu exhibiteloru se se duca in limb'a maghiara. Corespondentele r. l. lauda cu profusiune fapt'a acésta a d. capitanu supr., incatu acestu passu, dupa judecat'a dlui — din punctulu de vedere alu legéi — „e pedeplinu correctu.“ Déca ar' dice aceste d. cor. numai despre partea acea a ordinatiunei memorate, in care e vorb'a de corespondintiele si pertractarile cu privatii si comunele in limb'a substernerii si respective in limb'a officioasa a comuneloru, atunci nu amu fi avutu cauza a mai spori la vorbe in acésta cestiune. Nu asia sta inse lucrulu cu partea susu atinsa a acelei dispositiuni, unde e vorb'a despre eschisiv'a aplicare a limbei statului, ad. a limbei maghiare in sfer'a manipularii interne.

Mai multe reflexiuni am poté face la acésta mesura luata a d. capitanu supr., atatu din punctulu de vedere alu legéi, catu si alu oportunitatii. Dér' lasandu la o parte altele, numai atata memoramu, ca tocma chiaru si § 5 alu Art. 44 d n 1868, de si ordinéza, ca „pe terenulu manipularii interne officialii jurisdictionali uzuasa limb'a officiala a statului,“ dér' legislatiunea avendu in vedere relatiunile facticu essistinte — totu acelu §-fu a concesu apriatu, ca in catu practisarea limbei officioase „ar' fi impreunata cu greutati practice ale unei séu altei jurisdictioni séu ale officialiloru, respectivii officiali potu intrebuintiá exceptionalminte orsi care limba de protocolu a jurisdictioniloru loru.“

Corespondintele aplaudéza fórté multu, ca d. capitanu procede atatu de strictu in sensulu legéi; si noi respectámu legea, dér' tienemu de mare dauna, candu cineva iea sub aperare numai acea parte a legéi, care pótte scurtá terenulu folosirei officioase a limbei nóstre nationale; ér' partea acea a legéi, care si pentru noi ar' fi buna (precumu e si dispositiunea suscitata din § 5 alu memoratei legéi) o exmite si o ignoréza cu totul. E fórté frumosu

a aperá legalitatea, dér' apoi de ce nu face acésta d. coresp. ord. si acolo, unde legea e favorabile si pentru romani, si aplicarea ei ne vine si nóue folositoria? Déca e dreptu si aperatoriu de lege, de ce n'a redicatu d. cor. cuventulu pentru legalitate si atunci, candu s'a denumitu d. Boier Kálmán de capitanu s.? De ce neci d. coresp. neci d. capitanu n'au pledatu, ca intr'unu districtu puru romanu, dupa lege, nu se cuvine se se denumésca unu capitanu maghiaru, de óra ce § 27 Art. 44 din 1868 dispune apriatu, ca la oficiale judeciale si jurisdictionali ale tierii si in deosebi la demnitatile de comite supremu se se aplice, catu e cu potentia individi de nationalitati respective? Or dóra ar' fi fostu preste potintia a denumi pentru Fagarasiu unu romanu de comite supremu? Asta d. coresp. cu atatu mai pucinu o pótte afirmá, cu catu, ca si intre deputatii dietali s'ar' fi potutu afiá barbati romani de partit'a gubernului, indiestrati atatu cu abilitate catu si cu scientia, cari fara se voimu a vatama catu de pucinu pe d. Boier Kálmán, potemu afirmá, ca potu emulá in orce privintia cu dlui. Deci, déca despre d. fostu capitanu L. Tamasiu, despre care si dusmanii lui trebue se recunósca, ca a fostu unu barbatu bravu, justu, si de omenia, a fostu decisu pelanga tótte aceste, cá se fia departatu din officiu, apoi totusi nu erá silitu nime a pune in locui unu neromanu. Ei, da d. coresp. ord. neci ca -si a deschisu gur'a in obiectulu acest'a. Elu neci, ca viséza, se apere legalitatea acolo, unde aplicarea legéi ar' fi favorabile si pentru romani, d. e. candu vede, ca inca si pucin'a acea favóre, care o concede legea de nationalitate, nu se aplica de feliu in cele mai multe jurisdictioni, séu unde se si aplica, acésta e mai numai o raritate: de ce nu striga cu asemene gura mare, cá se se aplice fia unde dispositiunile legéi 44 1868 despre nationalitate? Déca d. capit. supremu „voiesce a crede, ca officialii toti possu cunoscinti'a limbei oficiale, dupa cum o recere officiolu loru, si d. corespondente se bucura de acésta atatu de multu, de ce nu bate alarma si pentru aceea, ca officialii neromani, cari suntu aplicati prin municipale cu maioritate de populatiune romana, si cari tragu salariulu loru din contributiunea acelu poporu, pentruce nu se constringu a invetiá limb'a romana, cá se fia iu stare a o aplicá in casuri prescise de lege?

D. coresp. catra finea art. seu exclama cu emfase, ca dómne, catu de fericiti s'ar' simi ungurii cei din Romani'a, déca ar' poté corespunde cu organele regimului in limb'a maghiara si candu prefectulu din Bacau ar' incepe a-si scrie la comunele ungresci Dorma si Pustina etc. ungresce! Lasandu afara de privire, ca comunele cele ung. din Romani'a suntu mai fora exceptiune imigrari mai prospete si numerulu locuitoriloru din acele sate ung. abia sue la cateva mii si asia acele cu populatiunea romana aflat6ria in tieriele de sub cor6n'a S. Stefanu, care numera mai catra 3 millióne si care e cea mai vechia si pamenténa, neci se pótte aduce in comparatiune drépta, — intrebamu numai, ca de ce ambla prin Moldov'a, in locu cá se exclamá, ca vai, catu de fericiti s'ar' simti romanii, si comunele romane din patri'a nóstra, déca facia cu ei s'ar' aplicá cu buna credintia macar' acele concessiuni, cari le coprinde Art. 44 din legea din 1868?! In fapta abia se aplica punctele ceva favo-

rabile nóue ale legéi in dóue trei municipia, si totusi dlui coresp. in locu se pledeze, ca pentruce nu aplica aceste favoruri si in celalalte parti, unde e romanulu cu totu ignoratu, e pare reu, ca in distr. Fagarasiului, unde cei mai multi officiali neci sciu concepe bine in limb'a maghiara, nu s'a aplicatu acésta limba totudeauna in manipularea interna, ci s'a folositu cealalta limba protocolaria adeca cea romana, precum o si concede asta insusi § 5 alu Art. 44 din 1868. Ai d6! bucurese d. coresp. de mesur'a d. capitanu supremu, noi inse ne intristámu; noi ne amu fi bucuratu, candu amu fi observatu, ca d. nou capitanu supremu, cá maghiaru si representante alu in. regimu ar' fi inceputu officiolu seu cu astufeliu de fapte, cari privescu la starea intelectuale si materiale a populatiunii districtului, dandu dovada, ca posede in adeveru o sincera bunavointia si catra poporulu romanu. Astufeliu de fapta asteptamu noi dela d. nou capitanu supremu, dér' nu cá se fortieze introducerea limbei maghiare in manipularea interna a distr. inca si acolo, unde aplicarea ei e cu impedecarea inlesnitei administratiuni si abia e possibilá, de órace cea mai mare parte a officiantiloru din acelu districtu, pelanga vointi'a cea mai buna nu suntu in stare a concepe bine maghiarésce. Apoi — precum amu spus'o de mai multe ori — in atari casuri insasi legea concede aplicarea unei altei limbe protocolarie.

In mai multe municipia din fundulu regiu si pana in diu'a de adi si in manipuliunea interna nu se folosésce limb'a statului, ci limb'a germana; acésta se suferé atatu din punctulu de vedere alu oportunitatii, catu si cu respectu la cuprinsulu § 5 Art. 44 1868 si numai biat'a limba romanésca, care abia afia refugiu in vreo dóue municipia, se fia tient'a de lovituri spre a o totu mai angusta in aplicarea si usarea ei inca si in aceste pucine locuri, unde s'a mai toleratu pana acuma! Noi orce fapte, orce intemplamentu de aceste, — vina ele din care parte voru veni — care suntu in stare a impedeca realisarea unei amicitie fraterne intre romani si maghiari, nu le privimu cu bucuria, ci totudeauna cu dorere. Apoi intrebamu de d. corespondinte: óre ce periculu se nasce din impregiurarea, ca in distr. Fagarasiului d. e. indicele se pórté in limb'a romanésca? si ca óre nu din acea isvoresce unu periculu adeveratu atatu pentru romanu catu si pentru maghiaru, . . candu facia unii cu altii ne portamu astufeliu, ca in locu se ne apropiamu de olalta, cum recere comunitatea intereseloru nóstre, ne departamu totu mai tare si ne instrainamu cá in adinsu de catra olalta? —

In 20 Aug. diu'a S. Stefanu s'a si tienutu una adunare de stangaci din t6ta Ungari'a, dér' mai vertosu din Pest'a, spre scopulu de a urgita la regimu infintierea bancei nationali maghiare nedependente. Asia banca nedependenta, cá dualismulu se-si capete complimentulu cu dóua capete. 50 insi se consultara si se intrecura iutru a detrage in t6ta form'a gubernului.

La congressulu bes. pentru alegerea nastar. ce se va tieré in 26 Augustu s'au alesu deputati si in Cincu mare D. Onitiu. Congressulu bes. serbescu totu pentru alegerea Patriarchului se va aduna camu pe 15 Oct.

Croatii, dupa limb'a ce pórté press'a nationale

in adeveru opositionale, nu voru primi la discussiune nemica, pana candu nu voru capata banu nationale. Asia vedi lucra nationalii opositionali, si nu in favórea veresmortenitoru! —

Domnitoriulu Romaniei Carolu I trece in 28 prin Brasiovu catra Romani'a bineveutatu de intempinatori.

In Spani'a insurgentii din sudu s'au concentratu la Cartagen'a, unde arméza si pe criminalii eliborati; ér' Don. Carlos mai are o armata de 26,000 si 450 calereti, 17 tunuri; elu fù batutu si la Valsareni si se trase catra Suri'a. Popa Santa Cruz, care inca luptá cu carlistii, dechiara acumu, ca va depune comand'a bandei carliste. Nauile englese ducu arme si le vendu carlistiloru, dér' o nane de resbelu ispanica a prinsu unu vaporu englesu cu arme la Fontarabia. Serman'a Ispania se afla in foculu resbelului susucitatu si nutritu mai multu prin influintiele din afara ale dusmaniloru limbei latine.

Valcele in 12 Augustu 1873.

Astadi s'a adunatu aci colegiulu scrutinatoriu pentru carculu XII de alegere alu archidiecesei gr. or. pentru a scrutiná alegerea a doi deputati pentru congressulu nationalu besericescu gr. or. conchiamatu pe 26 Aug. a. c. la alegerea de metropolitu.

Resultatulu scrutinarei a fostu, ca dreptu deputati ai acestui cercu s'au alesu Illustr. Sa d-lu Ioanne cavaleriu de Puscariu si d-lu advocatu N. Stravoiu.

Interesantu a fostu viaticulu, pe care unu barbatu de incredere din Covasna anume Petru Manea l'a datu la unulu dintre alesii deputati. Cuvintele lui au fostu urmatóriele:

„Domnule, noi v'amú alesu pe domni'a vóstra de deputati, si credemu, ca amú alesu deputati buni, vedeti se alegeti si domni'a-vóstra unu metropolitu bunu.

Noi ne-amú ostenitu de departe fara cá se ne fi platitu unu cruceriu, vedeti si domni'a-vóstra se nu alegeti pe bani, banulu este ochiulu dracului, si cine da bani, cá se fia alesu, nu póte fi omu de omenia.“

Aceste cuvinte si le potu notá si altii.

U n u ó s p e .

Onorabile Domnule Redactore!

Relatiuni scolari din f. regim. rom. I.

Intre multe lupte si lamentatiuni, ce ve vinu din provincia, asupr'a grelei nóstre situatiuni sociale, asupr'a nedreptatiloru, ce apasa atatu de greu mai alesu cerbicea bietului poporu, — carele pana incóce — incóce a fostu lipsitu de orce radia de lumina si schintea incalditória de sufletele amortite si inghetiate prin ignorantia; — cumplit'a buruéna veninatória pentru orce poporu, — si a marsiavului de arbitriu, caracteristic'a principala a tempului nostru cu cari au de a se luptá astadi foile publice ale tuturoru natiuniloru, cari lupta pentru binele si f-ricirea poporului de rondu — venu a ve cere si eu unu micu spaciun in pretiuitulu Dniei-vóstre diu-ariu, in veteran'a „Gazeta“ aliutulu celu nedespartitu atatu in bene catu si in reu alu poporului daco-romanu — si paladiulu nostru celu mai pretiuitu — pentru a inregistrá, a impartasi on. publicu cetitoriu, spre ai dá — intre multele bucaturi amare ce le póte intimpiná pre totu pasulu — si ceva dulce mangaitoriu si aducatori de bucuria. — —

Si óre ce si cine ar' poté prestá tóte acestea?! De buna-séma, nemicu si nimen'a mai siguru decatu scirea: ca poporulu progreséza, ca poporului i s'a aprinsu lumini cá se védia si se nu retacéscu, decatu scirea: ca se lucra, cá se intre scienti'a, uniculu midiulocu de scapare, si in colib'a celui mai, mai seracu plugariu, pastoriu si palmasiu, se lucra pentru crescerea, educarea si cultivarea mas-

sei celei mari a poporului, care are de a fi si este masin'a cea mare organica a fia-carui statu.

Si apoi déca un'a masina fisica, lipsindui ceva, nu -si póte face, e ne apta pentru functiunile sele mecanice; — Cu catu mai vertosu nu va fi apta de lucrarile séle acea masina, care are de a-si face miscarile si mecanismii sei voluntari de a se determiná liberu la lucrari folositórie si fericitórie. — Acést'a masina, care are se -si faca miscarile sale de viatia voluntariu — e poporulu. —

Cumu se va poté determiná liberu la lucrari bune si folositórie betulu poporu, déca nu le cunósce?! — Ca-ce cá se le póta volí, a se determiná si ale urmá, — deve mai antaniu se le cunósca — ér' ale cunósce nu póte, — fara numai déca i se voru spune si le va invetiá in scóla.

Poporulu fora scientia — fora cultura, adauge a remané totu ursu mare — inse cu frénu de fieru in capu si cu veriga séu belgiugu de otielu in nasu, pre carele -lu póte portá si jocá comediantulu la baterea ciurului, cumu voiesce.

Acést'a o au preceptu pré bine in toti tempii despotii si aperatorii, caror'a le placea a -si bate jocu de demnitatea omenéscu si cari socoteau pre unu statu a fi cu atatu mai puternicu, cu catu poporulu va fi mai ignorante, mai necunoscutoriu de demnitatea s'a — si asia mai umilitu, mai supusu, mai ticalosu mari'a ta! —

Inse astadi cene nu vede, ca acést'a parere scalcia, e unu ce efemeru, e una minciuna plina de reutate si batujocura facia cu demnitatea umana?! — Dér' cu minciun'a numai pana la unu locu. Cu minciun'a dice proverbiulu romanescu: ca „séu numai prandiesci séu numai cinezi; — inse ambele nece decumu.“ — Neadeverulu si minciun'a are carari multe, inse tóte scurte si terminabile, dér' dreptatea si adeverulu numai una, si aceea lunga si fara de capetu — eterna precum e si principiulu care caleca pre ea. —

Astadi precumu se vede se a intorsu rót'a. A venitu omenimea la aceea convictiune adeverata si mai luminata cá sórele, — ca unu statu e cu atatu mai puternicu, un'a natiune cu atatu mai fericita, cu catu e poporulu mai cultu mai cunoscutoriu de demnitatea s'a — si prin urmare mai aptu pentru lucrarile séle voluntarie. Unu poporu e cu atatu mai vedintu si mai fericitu, — cu catu numera mai multi individi luminati mai multe scoli si alte institute promovatória de cultura, si prin ea de binele comunu. Din acestu motivu tóte popórele se au desteptatu cu iutimea fulgerului din letargi'a, in care au diacutu de secli si se au pusu cu tóte poterile pre intemeierea si redicarea de scóle si alte institute filantropice. Scóleloru atribue toti, — si pre totu dreptu, tóte lucrurile mari, bune si folositórie, — calatoriile si impartasirile ideiloru nóstre, dupa cumu dice romanulu „usioru cá ventulu si iute cá gândulu“ va se dica: cu usiuratarea ventului si cu iutimea cugetului — inca suntu ficele scólei si ale culturai — prin scóla si carte numai potemu fi fericiti. „Cene are carte are parte, cene n'are carte n'are parte“ dice proverbiulu.

Necesitatea scóleloru a preceptu-o barbatii natiunei romane totudeauna si in toti tempii, barbati mari, luminati si tramisi de Ddieu in midiulocu apasatului nostru poporu romanu, — lucrurile de care s'au apucatu atunci: au fostu scólele. Scoli a redicatu nemuritoriulu episcopu Innocentiu Micu, le au adausu si ajustatu urmatorii Aronu, Maioru etc. Scoli nemuritoriulu Vulcanu. „Mente! marita natia romanéscu“ striga in entusiasmulu seu zelosulu si neobositulu Cichindélu. „Fii cu mente scumpu poporulu meu“ dicea prometeulu némului romanescu si apostolulu fundatoriu de scóle poporale la romani Georgiu Sincai. Si unde se póte castigá adeverat'a mente, intieleptiune?! — de buna séma, ca nicairi mai sicuru cá in scóla. Prin scóla a scapatu marele Georgiu Lazaru unu statu de straini, — una natiune de perirea s'a.

Idea, ca unu poporu nu se póte regenerá si

a fi fericitu, fara numai prin scóla, prin educatiune si instructiune, a prinsu radacini adunci precumu la tóte popórele, asia si la natiunea nóstra romana. Dovada, si congressulu scolasticu greco-catolicu de Blasiu din anulu acest'a.

Cu catu entusiasmu alergara din tóte partile la literile convocatórie — acolo la resiedinti'a museloru romane, la campulu libertatei, cá precumu in a-ante de acést'a cu unu patrariu de seclu, au adusu reprezentantii poporului Daco-romanu decisiuni cu privire la demnitatea sa de omu — calcata si nebagata in séma de straini, — de natiune de sene statatória, de factoru independente — cu privire la drepturile ei ne alienabile si cu privire la libertatea nelisputabile — Asia acumu au adusu decisiuni: cumu se se salveze scólele romane amenintiate, prin ele limb'a si natiunalitatea cumu se se imbunatátiesca starea morale intelectuale si prin acést'a si starea materiale a poporului aceleia, carele a fostu atatu tempu lipsitu de lumina — a poporului romanescu. —

Trebuie se versi lacrimi de bucuria, candu audi, cu ce insufletire si entusiasmu -si oferira parentii congressului filerulu la ponerea temeliei unui fondu scolasticu. Deve se urmanu cu totii parintiloru adunati in congressu, se oferimu filerulu nostru pentru unu scopu atatu de santu si sublimu. Se nu asteptamu nemicu dela straini. — Ca-ce déca -si au cuventele professorelui Moldovanu pondulu si insemnatatea cu privire la alte affaceri ale nóstre, aici mai pre susu de orce indoiala se potu aplicá „Poporulu romanu déca voiesce a se redicá la culmea sa ce i se cuvine dupa dreptu, faca-si insuvenitoriulu seu. — (Scótasi drepturile séle) — ca-ce celu ce se radima pre straini, acel'a are se piéra. — Si asia este: ca-ce una natiune, care nu se ajutura ea pre sene, nece Ddieu nu o ajutura.

Idea Dniei vóstre Dle Redactore — de a ne pune in totu anulu cu micu cu mare d. e. la 3/15 Maiu se ne oferimu obolulu nostru cu toti pentru redicarea scóleloru, acésta idea pusa una data in lucrare ar' resultá: ca in fia-care anu se ar' face mentuintia unei comunitati — fora de a simti — nu sciu ce greutate. Acést'a se póte, numai vointia se fia.

Inse pana se voru mantui cele amenintiate se vedemu cumu stamu cu cele ce avemu!

(Va urmá.)

R o m a n i ' a .

Iassi, 4/16 Augustu. (Estrasu din una epistola privata). Scopulu calatorie mele fusesse numai pana la Galati; unu casu din cele mai neplacute me facú se ajungu si pana in capital'a Moldovei, unde nu mai fusessemu din Martiu 1859, da candu erá p'aci se fiu retienutu in Iassi. Pre candu am ajunsu eu in Galati, acolo mai morira de colera inca numai cate 3—4 pe di, mai inainte inse morisera cate optu si mai multi. Nu me miru intru nimicu de atat'a mortalitate causata in specie prin colera. Las' ca acea urbe de portu numera intre 70 si 80 mii locuitori, in care 9—10 mii este populatiune ce se dice flottanta si straina ce merge si vene; las' ca acolo cá si in tóte porturile, coler'a se inporta din alte tieri si staturi mai alesu maritime cu cea mai mare usioratare, precum se inportá mai inainte pestilenti'a (cium'a) si cele mai scarnave morburi venerice ruinatórie de generatiuni, — dér' apoi nu ai decatu se te preambli 2 séu 3 óre de alungulu portului, se iai mai de aprópe in revista pe acelea grupe de ómeni din clasile inferiori ale popóraloru, turci, greci, bulgari, secui si secuime, multime de jidovi, mateloti (Matros), si Ddieu mai scie cati alti proletari din partiveniti acolo, golani, flamendi, necurati, in catu le pute corpulu de departe, ómeni cá vai de capulu lor, carii -si sustienu viéti'a mai multu numai cu mamaliga, cu papusioiu friptu séu fertu si cu póme necópte. Adauge la tóte acestea locuintiele cele rele si inputite din suburbii, enormea pulbere, séu in timpu ploiosu tin'a si noroiulu Galatiloru, in care acésta urbe intrece pe tóte cetatile si urbile tinóse si pulberóse cate am cunoscutu in viéti'a mea in Romani'a, in Transilvani'a, Ungari'a s. a., adeverate resturi de barbaria curatu asiatica, remasa hereditate dela turci, carii dominasera in Galati,

Brail'a, Giurgiu pana in a. 1828/9. Apoi cine ar crede, Galatii la Dunare si totusi n'au apa buna de beutu ca se fia de ajunsu; acosta inse se explica, din inpregurarea, ca urbea e intensa pe una collina, prin care se departa pe Istru. De altmentrea tocma acuma se vedu la portu descarcate cateva mii de tievi de feru tornatu, de dimensiuni diverse in diametru, destinate unele pentru conducere de apa buna in tote partile urbei, er' altele pentru illuminare cu gazu. Din stratele Galatiloru numai cateva suntu pavate, incolu vai de lucru, ca in orasiere curatu ungueresci si ca in cele turcesci, pe tempuri ploiose comunicatiunea in unele regiuni ale urbei este imposibile. Se lucra inse ici colea si la pavagiu, er' intregu se va face numai preste cativa ani, dupace voru fi asiediate tote tievile. De ca aru fi inceputu mai de multu, ar' fi fostu gat'a mai curundu. In Galati joca capitaluri millioe de millioe, precum credu ca nu joca nici in Bucuresci; se spune insa ca anume capitalistii straini asiediatu acolo n'au nici cea mai mica placere de a sacrifica ceva pentru prosperarea urbei in care traiescu si in care au adunatu avutiile. Nimicu nu caracteriza mai bene indolenti'a si egoismulu, decatu ca chiaru la burs'a dela portu si la cafeneu'a ei calci preste gunoie si preste totu felulu de spurcatiuni. Nu cum-va Galatii si Brail'a se tienu numai de porturi provisorie interimali? Se-si ia sam'a ce facu. Instructiunea publica in acestea doue cetati riverane lasa forte multu de doritu; nici macaru unu liceu (gimnasiu superioare), nici scole comerciale, nici reale, nici nimicu din ce le-ar' apropiat pe acestu terrenu de alte rivale ale loru din alte tieri. Natur'a comericiului de aici este totu cumu a fostu cu una si cu doue mii de ani. Literatur'a si lectur'a semena ca e forte despretiuita, nesce tipografii locali numai catu vegetatia ca vai de ele; se adage inse, ca infloresce cartofori'a de minune. Scumpetea obiectelor de prim'a necesitate este enorma, precum nu se mai vede nicairi in Europ'a.

Dela Galati pana la Iassi este una fuga lunga pe calea ferata asia, catu abia ajungi in 12 ore, din care inse ce e dreptu, petreci mai bene de 2 ore mai alesu la trei puncte, Tecuciu, Romanu, Pascani. Pana la Tecuciu papusoiulu remasu forte in vegetatiunea sa, ca-ci in acelea tinuturi a fostu si este seceta mare. Pana la Tecuciu am conversatu multu cu unu preutu de acolo, care venea si elu dela Galati, omu intre 30 si 40 de ani, inteligente si cu frumose cunoscintie, romanu din crescutu pana in talpi; preoti ca acel'a se dea Ddiu si seminariile mai multe sute Moldovei, pentruca acestu poporu bunu merita ca se aiba preuti luminati, er' carturarii si necarturarii protipendati ai tiei se renuncia odata pentru totudeauna la acea maxima afurisita luata dela bizantini care tiene: „Orce cleru luminatu este periculosu, ca-ci pop'a invetiatu incaleca pe boierulu neinvetiatu ca si pe poporu.“ Der' dieu incaleca orce invetiatu pe celu neinvetiatu si inca pe calea cea mai frisca din lume, pentruca prostulu, gogomanulu si nauculu simte necesitatea elu insusi de a merge si a cere consiliu dela celu invetiatu. De aici inse urmédia numai atat'a, ca scienti'a n'ose ajunga a fi numai monopolu alu clerului, nici instructiunea dominata numai de elu. Atata si mai multu nimicu. Din momentulu in care instructiunea publica este libera, generalisata, ca se dicemu asia, a mai volf se ai totu numai popi, idioti, ignoranti, seu numai spoiti cu ceva invetiatura si unilaterali, mirosa a tirania si inca tirania insocita de poltroneria. Invetie si fariseii si saduceii, precum invetia si essenii. De ar' fi avutu moldavoromanii cleru invetiatu cum 'lu au buna-ora protestantii, astadi nu ar' fi in Moldova nici 1/4 parte din jidovimea ce se vede aici. Au nu vedeti Dv., cati sabini invetiati au jidovii si cum acestia alerga la cei mai eruditi ca la profetii loru? Apropos de jidovi. Pe din colo de Bacau am intempinat treu vagone de cl. III pline numai de familii jidovesci straine. Unii era de parere, ca acea jidovime era din cei essilati prin gubernulu rusescu din urbea Chisinau in Basarabi'a rusésca si ca avea se se stramute in Turci'a. Ati vediatu cum diariile nemtiesci austriace retacu cu cerbicia essilarea celor trei mii de jidovi rusesci din Chisinau, totu asia ele se facu surde oricandu le spui, ca jidovii suntu tolerati numai in 12 gubernii (departamente) rusesci, er' in altele nici decumu. Ati vediatu, ca inainte cu patru ani 'iau scosu din St. Petruburg cu sutele.

Abstractiune facuta de jidovime, eu afu capital'a Moldovei, seu adeca a doua capitala a Romaniei in stare multu mai placuta decatu fuse inainte de unificare; curatia multu mai mare, pavagiu mai

bunu, care inse tocma acuma se repara in modu radicale, si are se fia gat'a camu in cinci ani. Mai inainte pentru straini passageri nu era ospetarii de domne-ajuta, astadi afi cateva curate, chiaru elegante (Romania, Europ'a s. a.), der' strainulu se intrebe din capulu locului, catu costa camer'a, servitiulu etc., ca-ci lipsescu tarifele, apoi se se uite bene, cum porta chialariulu (Kellner) cret'a, ca se nu se pacalésca. Nu scimu deca politic'a este auctoritata a constringe pe ospetari ca se affiga pe usiele camerelor tarife tiparite. Din acosta urbe se pote face una din cele mai frumose, ca-ci positiunea ei este minunata. Numai paremise ca are se treca si ea preste unu felu de catastrofa financiale si comerciale, miniatur'a celei dela Vien'a, ca se i se mai curatie atmosfer'a. Mi se spune, ca in anulu acest'a s'au intemplatu la siesedieci fallimente mari si mai mici, partea cea-mai mare jidovesci, unulu cu 60 mii, altulu cu 21 mii galbini etc. — O O. —

REGULAMENTULU

pentru disciplin'a besericésca in Romania'a, etc.

(Urmare.)

Despre recusatiune (IV can. 9, cart. 16).

Art. 39. Ori-care membru alu consistoriului pote fi recusatu: a) candu elu este interesatu personalu in procesu; b) candu va fi ruda de aproape a vre unei parti; c) deca exista inamicitia intre membru si una din parti, inamicitia provocata cu 6 luni inaintea recusatiunii prin agresuni, injurii, seu amenintari verbali ori inscise.

Art. 40. Membrulu care va sci ca existe in persón'a sa vre una cauza de recusatiune, o va declará insulu episcopului, care va decide deca trebuie se ea parte la judecata seu nu. In casulu din urma, episcopulu -lu inlocuesce cu alta persóna din cleru.

Art. 41. Consistoriulu va face mentiune de casulu recusatiunii in prescriptulu-verbale alu sen.

Art. 42. Celu ce va voi se recuse va face propunerea sa mai nainte de inceperea debateriloru.

Recusarea va fi propusa in scrisu si subscrisa de propunetoriu, adresata episcopului eparchiotu.

Ea va fi basata pe probe suficiente.

Art. 43. Episcopulu eparchiotu va decide deca se pote prmi seu nu recusatiunea, dupa validitate seu nevaliditatea temeiuriloru pe cari ea se baséza.

Despre apelatia.

Art. 44. Apelulu se face numai in casurile cari atragu chaterisire seu degradare din trepta (cart. c. 12).

Art. 45. Apelulu, ca se fia valabilu, trebuie: a) se fi fostu procesu de declaratiunea de nemultiu-mire cu decisiunea eparchiala; b) se fi fostu facutu in curgerea terminului prevediutu la articolulu 36.

Art. 46. Apelulu se va forma prin petitiune adresata metropolitulu primatu presiedintele St. Sinod, pe langa care se va alatura si copia dupa decisiune apelata.

Petitiunea va coprinde in scurtu temeiurile de apelu.

Art. 47. Directorele cancelariei Santului Sinodu inregistreza petitiunea de apelu si da apelantulu chitantia, in care se constata diu'a primirii apelului.

Art. 48. In intervalulu sesiuniloru St. Sinodu, directorulu studiasa tote cestiunile apelate, cerendu, prin metropolitulu presiedinte, actele relative la casuri din eparchiele respective, le studiasa si observa validitatea seu nevaliditatea temeiuriloru apelantulu, deca are seu nu dreptu la apelu, de se afla seu nu vre una neregularitate in procedur'a consistoriale, aduna tote sciintiele necesarii la complectarea instructiunii, si despre tote referéza metropolitulu presiedinte, care la deschiderea sesiunii sinodale, supune casurile la decisiunea St. Sinodu.

Art. 49. In apelu nu se va primi neci una cerere noua privitoare la alta cestiune care nu s'a facutu la prima instantia.

Art. 50. Santulu Sinodu recunósce, ori reforméza in totulu seu in parte decisiunile primite in apelu.

Decisiunea sa o comunica atatu apelantulu catu si episcopului respectivu, spre esecutare.

Art. 51. Reformarea opiniunii din prima instantia prin St. Sinodu nu atrage neci una responsabilitate asupra primiloru judecatori, deca nu se

va poté dovedi, ca ei au fostu condusi de vre unu interesu ori pasiune (cartagu. c. 15).

REGULAMENTU

pentru atributiunile de precadere ale metropolitulu primatu alu Romaniei. (Va urma).

Expositiunea universală diu Vien'a.

(Capetu.)

Mai gasimu si in vechi'a padure desradacinata din Prateru, unu siru intregu de cladiri pentru expositiunea agronomica, constructiuni isolate, maretiulu pavilionu alu imperatulu, acela alu juriulu, unu palatu pentru expositiunea beloloru arte. pavilione: turcesci, egiptene, ungueresci, transilvane, persane, rusesci . . . etc., resiedinti'a princiaria dela Monaco, care cu deosebire infacios'aza unu viu inseresu prin bogatele colectiuni artistice ce contine.

Vedemu si beserice, mochee, pagode, villa japonesa, case de tiéra ale diferiteloru natiuni, intr'unu cuventu unu totu destulu de complectu alu particularitatiloru care deosebescu pe fia-care tiéra, intr'unu altu ordinu de idei, magazine si ore-care edificii caracteristice ale exposantiloru particulari, intre altele pavilionulu Nouei Prese Libere (neue Freie Presse). Unu publicu numerosu visitéza in fia-care di acestu pavilionu, ca-ci in adeveru este forte interesantu a visita in deamenuntul interiorulu acestui monumentu si combinarea care serva a traduce si porta gandirea omeneasca . . . (ateliere de compositiune, ateliere de imprimerie, o machina magnifica, sitemu nou, care tiparesce, taia hartia, indoesce gazeta totu-deodata si o da astufeliu gata de totu spre vendere cetitoriloru setosi de noutati. Importa a areta asemenea si bastimentulu casei de economia austriaca, pe acelea ale Loydului-Austriacu-Ungurescu, alu carui invelisulu represinta podulu si armatura unei corabii, bastimentele societatii regale privilegiata de navigatiune a dunarei. Interiorulu acestei constructiuni merita o atentiune cu totulu particulara; deosebitele modeluri de corabii ce poseda acosta compania, suntu de unu studiu interesantu la celu mai inaltu gradu. Catra acestea mai vedemu expuse acolo doue tipuri ale noueloru machine de Rustonu et comp. dela Praga, adoptate pentru mersulu acestoru vapore; apoi diferitele unelte de draguagiu intrebuintate pentru lucrarile acumu in cursu de executiune ale regularisarei dunarei. Acestu din urma punctu intereséza in specialu pe Romania; ca-ci dunarea fiindu calea de comunicatiune cea importanta, sevarsirea acestoru lucrari intr'unu viitoru prea apropiatu va inlesni, transactionile si comericiulu estremului orientu, facundu navigatiunea mai lesnitiósa. Se scia catu suntu de bogate aceste frumose si roditóre parti ale dunarei menite a fi unulu din teatrele cele mai importante ale exportatiunei.

Dupa scurta dare de séma despre cateva din constructiunile edificate in gradinile expositiunei, se pote vedé ca acestu felu de expositiuni speciale seu particulare contienu comori nenumerate ale industriei. Alte corpuri de cladiri, acelea destinate productelor agriculturei, complectéza in fine acestu orasiu internationalu, care mai s'ar' potea chiama marele bazaru universalu. Una din partile cele mai importante este expositiunea monumentelor de agricultura expuse de Austri'a. Aici se vedu inceputurile, prunci'a mecanice si succesivu clasate cu metoda diferitele tipuri de pluguri construite de mai multu de unu secolu, pana la nouele descoperiri si la nouele proceduri adoptate astadi. Intr'o alta parte, suntemu asemenea isbiti de expositiunea lemneloru; avemu sub ochi numerose specimine ale productelor intinseloru paduri ale Ungariei, si vrendu nevrendu suntemu datori se facemu o comparatiune cu productele de același felu ale Romaniei. Expositiunea romana contine o destulu de frumosa colectiune de platani, fagi, stejari . . . etc., si cu tote ca loculu ocupatu de Ungari'a, este multu mai mare, Romania conserva antaiulu aeu rangu printre padurile cele mai dese din Europ'a. Der' in presentia cifreloru productive fabuloase ale Ungariei care de esemplu suntu cati-va ani pentru vendierea unei paduri din Slavoni'a mesurandu 19.200.000 metri patrati realisa sum'a respectabila de 85 millioe franci, isi pote face cineva ore-care idea despre nemarginata bogatia ce si Romania ar' potea obtiené, deca caile de comunicatiune erau mai rapedi si mai intinse.

Acestu punctu de vedere este prea importantu spre a nulu studé pe deplinu, fiindu-ca atinge prea

de aproape cele mai mari interese ale tarii noastre. De aceea in numerul viitor vom incerca sa specificam partea comparativa a diferitelor tari, sub reportul lemnului la expositiunea din Vien'a, spre a trage dintr'acést'a invetiamentul celu mai folositoru pentru viitorul Romaniei. (Mon.)

Preservare de colera.

Trebuie a se evita totu ceea ce produce indispozitiuni. In spitalele Parisului s'a remarcatu, pre tempu de epidemie, ca Martiea intra celu mai mare numeru de bolnavi. Acést'a venea de acolo ca uvrierii (lucratorii meseriasi) nu lucraru Lunea (facéu blau Montug); adeca ca ei se dedéau la totu felu de escese.

Trebuie deci, spre a ne garantá contra colerei, se facemu cu totulu din contr'a de ceea ce faceau uvrierii destrabalati si vitiosi; intr'unu cuventu a duce o vietá din cele mai regulate.

Se venimu la amenunte si se cautamu a combate uritele obiceiuri si prejudecatile populatiunei.

I. Coler'a lovesce mai cu séma persónele cari au fostu slabite de alte bóle.

Trebuie deci a se ingriji seriosu candu cineva are o bóla care se pare usióra, precumu friguri intermitente, recéla la peptu, galci diarrea, derangemente provenite in cele-lalte functiuni digestive.

In tempu de epidemia, si chiaru ce-va mai nainte de a se declará epidemi'a, multe persóne suntu atinse de diarrea, cu séu fara colice.

O diarrea usióra nu este chiaru coler'a, inse predispuce la colera.

Spre a tractá diarrea trebuie se se ié cá beutura, mai cu séma dupa mancare, zéma de zalesiu (in latinesce salvia, in frantiosesce sauge).

Acésta zéma se face pentru infusiune cá céiulu chinesisu; inse se pune in cénicu de trei ori mai multu zalesiu.

Acést'a se bea calda si cu zacharu dupa vointia.

Se va lua 15 picature de laudanumu preste totu: de trei ori cate 5 picature, séu pre o bucata de zacharu, séu intr'o lingura de zéma. Laudanumu se ia cu multu mai inainte de mancare, adeca cu o óra mai inainte, si trei óre dupa mancare.

Déca colicele suntu viue, se ia picaturile si chiaru mai aproape de mancare. Ceea ce este bine mai cu séma este se se ia dupa picature o zéma.

Ism'a (menthe), céiulu chinesisu, cój'a de lamaie, potu da inca zemuri bune. Se voru pune caramide pre pantece.

Déca nu incetéda diarrea cu intrebuintiarea zamei, a laudanumului (extractu de afionu) si a caramideloru calde, trebuie se se ia recursu la subnitratu de bismuth. Este unu prafu albu care se ia in apa cu prea pucinu zacharu. Se ia dintr'ensulu 4, 6, si chiaru 8 grame pre di, de dóua ori.

Déca celu-ce se teme de colera este óre-cumu slabu, delicatu, se ia vinu de quinquina; se bea dintr'ensulu cate unu pacharuti de licheuru, totudéon'a inainte de a manca. Toti acei intremati (convalescenti) trebuie se ia vinu de quinquina.

II. Se se evite curentele de aeru. Mai cu séma candu atmosfer'a se recoresce deodata nu trebuie se se lase deschise, in acela-si tempu, dóna usi séu dóua ferestri, séu o usia si o feréstra. La Bucuresci raru se ieau precautiuni contra curenteloru de aeru. Dupa o caldura, déca plóua, se rasesce, adeseori sumu chiamatu de unele persóne cari suferu de nevralgia la facia, de dorere de urechi, de dorere de falci, séu in spate. Regul'a generala: tóte persónele acestea me intréba cu mirare din ce le va fi venindu dorerile. Si ii gasescu siediendu tntre o usia si o feréstra de totu deschise.

III. Se se padiésca toti de racéla. Mai cu séma recél'a la picóre si la pantece este vatematóre. Persónele cari suntu supuse usioru la colice si la derangiarea intestineloru trebuie se pórtu o cingatóre de flanelu. Sumu de mai inainte siguru ca la multi n'o se le placa cingatórea de flanelu; li se va para o esageratiune ridicula se se cóca in toilu verei. Acestoru persóne, cari se facu vitezi, le voiu spune ca in 1865 si 1866 s'a distribuitu cingatori de flanela soldatiloru din garnison'a Parisului, in midiuloculu lunei lui Augustu. Nu se va dice ca soldatii francesi suntu guguliti.

IV. Se se aerodie apartamentele in care mirósa uritu din caus'a óre-caroru vecinatati... Spre a desinfecta unu locu cu pucina cheltuiala, se pune goudronu de carbune de pamentu prin strachine. Se premenesce substantia la trei séu patru dile. Goudronulu de carbune se vinde la usina de gazu.

V. Preamblarea se nu se faca pre marginile smircuriloru.

Feréla mare de mancari grele si nemistuibili: síonca, carnati, pesce seratu, crastaveti, paltalagele in untu, bucate prea grase, fructe verdi. Apa cu ghiatia se nu se bea. Si aproposito de ghiatia voiu spune-o ca de multu s'a remarcatu catu de primejdiosu este a se bea repede o mare cantitate de beutura rece, (unu pacharu mare de apa cu ghiatia, spre esemplu) mai cu séma candu capulu este in umediala; in vreme ce primejdiosu nu este a se inghiti liquidu rece, si inca de totu rece, lúatu inse pucienu cate pucienu si la intervale de 2 séu 3 minute. Astufeliu se póte lua fara incovenientu o jumetate de inghetata stropita cu rumu séu cu cognacu, in particellele micutie, in intervaluri rari precumu spuseiu (2 séu 3 minute). Se potu inghiti si chiaru bucatieele mici de ghiatia totu la intervale. Se mai póte inca bea si apa cu ghiatia, inghitiendu cate pucinu la rari intervale.

Intervalele ce punu aréta lectoriloru cá unu felu de dinti de ferastrau; déra acesti dinti de ferestau nu sémena nici intr'unu chipu cu acei'a dela ferestau.)

In acesti din urma ani, Bucurescii n'au prea fostu bantuiti de colera. Anulu acest'a dupa catu se vede, vomu scapa póte numai cu fric'a. Chiaru déca suntu unele casuri nenorocite la persóne avute, negresitu ca ele nu se potu intempla de catu numai juniloru (juni ce suntu de multe ori prea be-trani) cari cinéda la ferestrau spre diua ce canta cocosii.

Intr'adeveru, nemicu mai vatematoriu in tempu de epidemia de caiu veghiarile si mancarile de nóptea, mai cu séma candu asemenea cina se face in parti reci si umede.

Condamnu aci veghiarile. oboselele, escesele si libatiunile copióse; nu inse si beuturile spirituóse in sine-le. Cu totulu din contra, a-si dice ca in tempu de epidemia se se bea vinulu golu, si se se bea catu de multu póte bea cine-va fara se se imbete.

O beutura escelenta este caféu'a.

VI. Ferindu-se de prea multa oboséla, cine-va trebuie se se primble in tóte dilele cate nitielu, a se exercita pucinu.

Ferire de imbuldiala; se nu stea cate 15 si 20 insi intr'o odaitia.

Se se aerésca apartamentele in tóte dilele.

Dr. Obedenariu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de docente in clas'a 1 a scólei centrali romane gr. cat. din Turd'a, ce se va deschide cu inceputulu an. scolasticu 1873/4, prin acést'a se publica concursu.

Emolumintele impreunate cu postulu cestiunatu suntu: a) 300 fl. v. a. salariu anuale in rate lunarie; b) cortelu séu 50 fl. v. a. bani de cortelu.

Concurentii voru avé a-si tramite la subscri-sulu cererile instruite cu atestatele necesarie — a nume, cumca suntu romani de relig. gr. cat. si ca posedu tóte calificatiunile teoretice si practice recerute prin legile iu vigóre — pana in 15 Sept. st. n. a. c.

Turd'a, 21 Augustu 1873. 2—3

In numele eforiei scolastece:

Dr. Ioanu Ratiu.
presiedinte.

Nr. 2331/1442—1873. 1—3

Escriere de concursu.

1. Pentru 3 stipendia de cate 315 fl. v. a. usuate de Doctorii de Medicina Iacobu Ratiu si

Gregoriu Sándeanu si de doctorandulu Ioane Popu; — pentru 4 stipendia de cate 84 fl. v. a. usuate de juristii absoluti: Ioane Popu de Fagarasiu si I. Demetriu Balasiu, tóte din fundatiunea repausatulu Dr. de Medicina Simeonu Romantiai, parte devenite curatu vacante, parte dechiarate de atari; — asemenea pentru unu stipendiu de 63 fl. v. a. din aceea-si fundatiune usuate de juristulu Dionisiu Molnár pentru nelegitimarea despre progresulu facutu in studia in anulu scolasticu espiratu pre terminulu prefiptu, dechiaratu de vacante.

2. Pentru unu stipendiu de 120 fl. v. a. din fundatiunea fericitulu Efraimu Iosifu Klein de Munthiulu usuatu de Alesandru Popusioru academistu de Schemnitz pentru nesubsternerea Testimonieloru recerute pre terminulu prefiptu la Ordinariatulu metropolitanu dechiaratu de vacante.

3. Pentru unu stipendiu de 100 fl. v. a. din fundatiunea fericitulu Ladislau de Torday festulu directore de officiu protocolariu la r. cancelaria de curte Transilvana. —

4. Pentru unu stipendiu de 52 fl. si 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitulu episcopu alu Fagarasiului Ioanu Bobu usuatu de gimnasistulu Alesandru Ciurileanu, pentru nesubsternerea Testimonieloru scolastece despre progressulu facutu in studia in anulu scolasticu espiratu, dechiaratu de vacante.

5. Pentru unu stipendiu de 63 fl. v. a. din fundatiunea fericitulu „Petru Maioru“ usuatu de Ioanu Todoru si prin renunciarea acestui-a devenitu vacante — pentru tóte susu insiratele stipendia prin acést'a se escrie Concursu pana in 20 Septembrie a. c. st. n.

La stipendia-le preatinse potu concurge:

- Toti acei teneri studenti pauperi, cari suntu nascuti in Transilvani'a si suntu romani de nationalitate.
- Cari au din studia calculi de eminentia si portare morale buna.
- Dimpreuna cu auditorii de medicina si de jura aceli'a, cari se voru aplicá la scientiele reali, precumu: tehnica, montanistica si silvanistica.
- Dintre concurenti, cu privire la stipendia-le Romantiane voru avea preferintia „ceteris paribus“ celi de origine nobili si consangeni piului fundatore; ér cu privire la stipendiulu Clainianu si Maiorianu, consangeni piiloru fundatori.
- Del'a concurenti se cere: cá Testimoniale scolastece alaturánde la cererile loru concursuali se le dé in origine ori in copia autentificata, se produca carte de botezu, ér' Atestatele de paupertate se fia provediute cu subscrierea antistiei comunali si a parochului respectivu si intarite cu sigilulu comunalu si alu parochului, precumu si cu subscrierea officiiului politicu de cercu; ér' in cetati si opide cu subscrierea parochului si a antistiei cetatiane ori opidane. —

Cererile concursuali astufeliu ajustate se le substérna pana in terminulu prefiptu la subsemnaltulu Consistoriu metropolitanu.

Din siedinti'a consistoriale tienuta in Blasiu la 19/7 Augustu 1873.

Consistoriulu metropolitanu gr. cat. de Alb'a-luli'a si Fagarasiu.

Cursurile

la bursa in 27 Augustu 1873 stá asia:

	fl.	cr.	v. a.
Galbini imperatesci	—	—	—
Napoleoni	8	90	—
Augsburg	106	50	—
Londonu	111	20	—
Imprumutulu nationalu	73	15	—
Obligatiile metalice vechi de 5%	69	50	—
Obligatiunile rurale ungare	77	—	—
„ „ temesiane	74	50	—
„ „ transilvane	76	50	—
„ „ croato-slav.	75	50	—
Actiunile bancei	970	—	—
„ creditulu	240	50	—